

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בשבת קודש פרשת פנחס תשע"ט לפ"ק

בעיר הינטערגלעם, עסטרייך

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון אלף ק"י

דרשת פרקי אבות

שהבין כי למתן תורה ה' בוחר בשפלים, וכמו שניתנה תורה על סיני, כן משה קיבל תורה, שהוא גם כן מהשפלים.

גם יש לומר, דהנה בגמרא (מכות כג:) דרשו, תרי"ג מצות נאמרו לו למשה וכו'. מאי קרא, תורה צוה לנו משה מורשה (דברים לג-ד), תורה בגימטריא שית מאה וחד סרי הוי, אנכי ולא יהיה מפי הגבורה שמענום ע"כ ואם כן מתרי"ג מצות התורה קיבל כל אחד מסיני בעצמו שתי דברות הראשונות. ומשה קיבל גם שאר תרי"א מצותיה מסיני. וזהו משה קיבל 'תורה' מסיני, ומסרה ליהושע וכו'.

*

אמנם יש לומר עוד כוונה במה שאמרו 'תורה' צוה לנו משה, שמספרו תרי"א מצות. וגם להבין קשר סיפא דקרא, מורשה קהלת יעקב. וגם למה קרא הכלל ישראל, זרעו של יעקב, בלשון נקבה 'קהלת' יעקב, ולא קהל יעקב. ובבעל הטורים (פ' וארא) כתוב מסורה, מורשה ב' פעמים, דין, ואידך ונתתי אותה לכם מורשה (שמות ו-ח), שבזכות התורה ירשו הארץ כדכתיב (תהלים קה-מד) ויתן להם ארצות גויים וגו', בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו ע"כ.

ונראה עוד, דהנה מצינו כמה פרשיות בתורה, שלא נמסרה לישראל, רק אחר שנתהוה איזה מעשה שבעקבותיה נתגלה המצוה לבני ישראל. ונסדר אותם לפי פרשיות התורה. א) פרשת המגדף, ויניחוהו במשמר לפרוש להם על פי ה' (ויקרא כד-יב). ב) פרשת פסח שני, שבאו הטמאים לנפש אדם ואמרו למשה, למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו, ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם (במדבר ט-ז). ג) פרשת המקושש, ויניחו אותו במשמר, כי לא פורש מה יעשה

במשנה (אבות א-א) משה קיבל תורה מסיני ומסרה ליהושע וכו'. ולכאורה צריך ביאור מאי קא משמע לן שמה קיבל תורה מסיני, הלא זה מקרא מפורש, שגם תינוקות של בית רבן יודעין, והיה די לומר משה מסר תורה ליהושע וכו'. ולא עוד שייחס קבלת התורה של משה שהיתה 'מסיני', ולא אמר שמה קיבל תורה מאת ה', נותן התורה, וייחסו להמקום. אך הענין הוא, כמו שכתבו המפרשים, שהטעם שזכה משה יותר מכל ישראל שנבחר לקבל את התורה מה' ולמסרה לישראל. כי אמרו חז"ל (תענית ז) למה נמשלו דברי תורה למים דכתיב (ישעיה נה-א) הוי כל צמא לכו למים, מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך, אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה ע"כ. וביאורו שדרך המים שהם נוזלים אל המקום הנמוך ביותר, ושם הם מונחים. ועל כן מי שדעתו שפלה עליו, הוא נמצא גם כן במקום הנמוך ביותר, ששם נמצא כל התורה כולה, מה שאין כן מי שמתגאה, ומתרום מנמיכותו, יש חלק מממיני התורה שהם עמוקים ממנו, ולא משיג אותם. ולכן משה רבינו שהעיד עליו הכתוב (במדבר יב-ג) והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, רק הוא יכול לקבל כל התורה, אבל מי שנמצא בתוכו אפילו רק קצת התרוממות, יש חלק מהתורה שנמוכה ממנו ולא יוכל לקבלה.

ומדה זו של ענוה אמרו חז"ל (סוטה ה) לעולם ילמד אדם מדעת קונו, שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ע"כ. אם כן נתינת התורה על סיני מלמדת מדת הענוה. ולכן 'משה קיבל תורה', ולא אחר, 'מסיני', שהוא היה דוגמת סיני, כי סיני נמוך שבהרים, ומשה נמוך בני אדם. – ופירשו עוד, דמהאי טעמא לא מצינו שיסרב משה מלהיות שליח ה' לנתינת התורה, מחמת גודל ענותנותו,

לו (שם טו-לד.) (ד) פרשת נחלות בבנות צלפחד, ויקרב משה את משפטן לפני ה'. (ה) במעשה זמרי, ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והמה בוכים פתח אהל מועד (שם כד-ו). וברשי אמרו לו, משה, זו אסורה או מותרת וכו', נתעלמה ממנו הלכה, כל הבעל ארמית קנאין פוגעין בו, געו כולם בבכיה. בעגל עמד משה כנגד ששים רבוא, וכאן רפו ידיו וכו' ע"ש.

[ובביאור] הדברים שנתעלמה ממנו הלכה נראה, דלא לימד משה רבינו הלכה זו להכלל ישראל מעולם, דאם לא כן יש בזה נס נפלא שששים רבוא מישראל יתעלם מהם מה שלמדו, אלא שבעת שלימד משה תורה לישראל נעלם ממנו ללמד הלכה זו מישראל, ולכן לא ידעו מה לעשות. וחז"ל (סנהדרין פב.) דרשו, וירא פנחס בן אלעזר (כה-ז), מה ראה, אמר רב ראה מעשה וזוכר הלכה. אמר לו, אחי אבי אבא, לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני הבעל את כותית קנאין פוגעין בו. אמר לו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא [שליח] ע"כ. ופירש בן יהודיע, שמה שאמרו פנחס 'לימדתי' לשון יחיד, משמע שרק אותו לימד משה את ההלכה זו ע"ש. והיינו שנתעלם ממשו ללמוד הלכה זו לכלל ישראל, אלא פנחס קיבל זאת ממשו בתוך פלפולא של תורה דרך אגב. ולכן כאשר עורר פנחס למשה על הלכה זו, לא נודרו משה לקיימו בעצמו. כי התבונן משה איך יתכן שבא כזאת לידו, שנתעלם ממנו ללמוד הלכה זו לכל ישראל, ולא לימדה אלא לפנחס, על כרחך שזה רצון ה' שיזכה פנחס במצוה זו. וזהו שאמר לו קריינא דאיגרתא, מה שאתה הוא היחידי שזכה לקרות אגרת זו, וזה הסימן שמצוה זו ניתנה בידך. ולכן שפיר מובן מה שביזו אותו השבטים, הראיתם בן פוטי זה שהרג נשיא שבט מישראל, כי הלכה זו של קנאין פוגעין בו לא היה ידוע להם כלל].

*

והיוצא לנו מזה, כי כל התורה כולה מסר משה מעצמו מפי ה' לבני ישראל, אבל חמשה מצות באו לבני ישראל רק על ידי מעשה ומאורע שנתהווה להם. ואיתא בגמרא (בבא בתרא ק"ט.) אמר רבי חידקא, שמעון השקמוני היה לי חבר מתלמידי רבי עקיבא, וכך היה רבי שמעון השקמוני אומר כו', ראויה היתה פרשת נחלות ליכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן וכו'. וראויה היה פרשת מקושש שכתב על ידי משה, אלא שנתחייב מקושש ונכתבה על ידו. ללמדך שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב ע"כ. הרי לנו כי כל התורה כולה קרוי שכתבה על ידי משה, אבל מה שנתהווה על ידי מאורע נקראת שכתבה על ידי בעל המאורע. ולכן נקרא מצות ה' בתואר 'תורה', להורות כי התרי"א מצות שנרמזו בתורה חלוקים המה, תרי"ו מצות נצטוו

מפי משה מעצמו, מבלי שישאלו על הלכותיה, והם קרויין כתובים על ידי משה, וה' מצות קיבלו רק אחר ששאלו ממשה ומן השמים כדת מה לעשות. וזהו הרמז בתורה-ה, שה' מצות מחולקות משאר התרי"ו מצות, שהמה נכתבו על ידי בעל המאורע, ובאו המצות אלו ממשו לישראל על ידי ממוצע.

ולא עוד אלא שפרשה אחת זכו גם נשים להיות להם חלק בהתורה שנכתבה על ידן, והיינו פרשת נחלות. וזהו שאמר הכתוב, 'תורה' צוה לנו משה, תרי"א מצות צוה לנו משה, והם מחולקים, תור"ר שנכתבה על ידי משה, וה' על ידי אחרים. ומהם יש 'מורשה קהלת יעקב', המצוה של נחלות, באה לישראל על ידי 'קהלת יעקב', בית יעקב אלו הנשים, מבנות צלפחד שהם קהלת יעקב.

ודקדק לשון 'מורשה', דאיתא בגמרא (שם) יודע היה משה רבינו שבנות צלפחד יורשות הן, אבל לא היה יודע אם נוטלים חלק בתורה אם לאו. דמספקא ליה למשה אם ארץ ישראל נחשבת בחזקת יוצאי מצרים, דכתיב ונתתי אותה לכם 'מורשה', ירושה היא לכם מאבותיכם (שלהם ניתנה הארץ ונחשבת כמחזקת בידי יוצאי מצרים, ומגיע להם פי שנים במחזק), או דלמא שמורישין ואינן יורשין. ופשטו ליה שהיא גם ירושה מאבותיהם ע"ש. וזהו שאמר 'מורשה', מהו פירושו של ונתתי אותה לכם מורשה, זה נתגלה על ידי 'קהלת יעקב', אלו בנות צלפחד, שזכו שנכתבו על ידן. וזהו שבא המסורה לפרש, דהאי מורשה, קאי על הבטחת ה' ונתתי אותה לכם מורשה.

*

אמנם אכתי יש להבין, איך יתכן שנתעלמה הלכה ממשו רבינו, עד שהוצרך להתעורר על ידי מאורע, לשאול את פי ה'. ועל זה לנו בגמרא (סנהדרין ח.) שני טעמים, חדא, שהיה לבנות צלפחד זכות מגודל צדקתן שכתב על ידיהן, ומגלגלין זכות על ידי זכאי. אך יש עוד טעם שזה היה לעונש למשה, שאמר והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו (דברים א-ז), על דבר זה [שנטל שררה לעצמו לומר תקריבון אלי, שהיה לו לומר תקריבון לפני השכינה] נענש משה, שנאמר ויקרב משה את משפטן לפני ה' [שלא זכה שתאמר לו פרשת נחלות, עד שבא מעשה לפניו ולא ידע מה להשיב] ע"כ.

וזה מוסר השכל, הרי משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ובודאי שלא היה בדיבוריו הללו שום התנשאות פנימית, אף על פי כן משום דיבור שלפי ראות העין נראה כוחיחות הלב, נענש שנתעלמה ממנו הלכה. והיינו משום דתורה נמשלה למים, והוא נמצא רק במקום הנמוך ביותר, וכל זמן שהאדם בדעתו נמצא במקום נמוך, יש אתו כל התורה שנמצא שם, ואף בהתנשאות מעט, הוא מבדיל עצמו

קצת מהתורה, ונתעלמה ממנו הלכה. – ולא עוד אלא שגם על עצם הלשון של משה, דן רב נחמן בר יצחק (שם) שאין בו שמץ של פגם, דמי כתיב ואשמיעכם, ושמעתיו כתיב, אי גמירנא גמירנא, ואי לא, אזלינא וגמירנא ע"ש. ואף על פי כן יש בדברים אלו משמעות של זחיחות הלב, שהוא יודע יותר מהם, ונענש עבור זה בהעלמת הלכה. וזהו שאמרו משה קיבל 'תורה', התורה שקיבל משה היא נחלקת תורה, שחמשה פרשיות זכו אחרים שיכתב על ידן, ולא על ידי משה, ואיך יתכן שיתהווה דבר כזה, על זה אמר 'מסיני', שכיון שהתורה ניתנה מסיני נמוך שבהרים, על כן במקום שיש התנשאות, נעשה בזה מרוחק מהתורה, ועבור זה נענש משה עם גודל מעלתו המופלגת במדת הענוה.

וזהו שאמר הכתוב (שיר ב"ב) עת הזמיר הגיע, וקול 'התור' נשמע בארצנו. כי דבר זה שתורתנו הקדושה נחלקת, תור מצות נכתבו על ידי משה, וה' מצות נכתבו על ידי אחרים, שנתעלמו ממה עבור שלקח עטרה לעצמו, זה משמיע קול גדול, ראו כחה של תורה שאינה מתקיימת אלא במי שדעתו שפלה, וגם דיבור קל של זחיחות הלב מדחה התורה מן האדם.

*

והנה הכתוב אומר, ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה 'למשפחות מנשה בן יוסף' (כו-א). וברש"י למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חבב את הארץ שנאמר (בראשית נ"ב) והעליתם את עצמותי וגו', ובנותיו חבבו את הארץ שנאמר תנה לנו אחוזה ע"כ. ובחתימם סופר (קמ). כתב יש לדקדק, מאי חבוב הוא זה שביקשו נחלתן, ואילו היה בארץ אחרת היו גם כן מבקשים חלק אחוזתם. ונראה דהיינו שהמתינו עד אחר שנתחלקה ארץ סיחון ועוג לבני גד ולבני ראובן שהיה הרבה יותר מדאי, וניתן המותרת לחצי שבט מנשה, והבנות עמדו מרחוק עד אחר גמר חלוקה, ורק אז באו ותבעו חלקם כדי שיטלו מעיקר ארץ ישראל, אחר הירדן והלאה, כי הם חבבו עיקר הארץ ע"כ.

ולכאורה היה מקום לומר בזה עוד, דאיתא בגמרא (שם) בנות צלפחד צדקניות הן, שלא נישאו אלא להגון להן. תני רבי אליעזר בן יעקב אפילו קטנה שבהן לא נשאת פחותה מארבעים [שהיו מצפות להגון להם]. ופריך והא אמר רב חסדא ניסת בת ארבעים שוב אינה יולדת. ומשני אלא מתוך צדקניות הן נעשה להם נס כיוכבד וכו' ע"ש. וכתבו התוספות דמנא לן שהיו בן ארבעים, דסבר לה כמאן דאמר (שבת צ"ו) צלפחד היינו מקושש, ומעשה המקושש היה בתחלת ארבעים מיד אחר מעשה מרגלים וכו', ולא נשאו עד סוף ארבעים שנה כדמוכח קראי ע"כ. ואם כן אביהם צלפחד כבר

מת כארבעים שנה קודם שהקריבו כעת למשה. ולכאורה הרי אין לך איש מיוצאי מצרים שלא היה לו תשעים חמורים טעונים מכספה וזהבה של מצרים (בכורות ה). ואם כן כאשר מת אביהם נשאר ירושה הון רב, ולמה לא הגישו או למשה לדון על הנחלה. ועל כרחק שמתוך צדקניות היו, לא היה איכפת להן הון ועושר לריב ולדון עליהם. אבל על נחלת הארץ לא היו מוכנים לוותר, ועל כרחק שהיו מחבבין הארץ.

אך לכאורה אין זה מוכרח, דהא אמרו (שם) יודע היה משה רבינו שבנות צלפחד יורשות הן, אבל לא היה יודע אם נוטלות חלק בבכורה אם לאו. ולכאורה מנא לן דידע שהן יורשות, אולי גם זה לא הודיע לו ה' עד שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן. ונראה דמכיון שנשאר הונו של צלפחד אחר מיתתו, ולא מסתבר שלא ידונו על זה מי הם הבעלים של נכסים אלו, אלא על כרחק יודע היה משה שבנות צלפחד יורשות הן, וכבר זה ארבעים שנה שהורה הלכה זו לישראל, שהבנות הם במקום הבנים לירושה, ורק על נחלת הארץ נסתפק אם צלפחד היה לו חלק בבכורה בירושת הארץ, וזהו תלוי אם מוחזקת היא ירושה מאבותינו.

אמנם פשטות הכתובים נראה, כי רק יודע היה 'משה רבינו' שבנות צלפחד יורשות, אבל מעולם לא לימד דין זה, שהרי רק בפרשה זו נצטוו מה' לומר לישראל, איש כי ימות ובן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו (כו-ח). ומשמע כי עד עתה לא לימד משה זאת לישראל, אלא 'יודע היה משה רבינו' מעצמו, וכמבואר בתוספות (בבא בתרא קיט. ד"ה יודע), שאף על פי שלא נאמרה פרשת נחלה, יודע היה משה מטעם דלקמן אם כבן אנו נירש, אם כבת תתייבם אמנו ע"ש.

*

והנה אמרו חז"ל (בבא בתרא שם) בנות צלפחד חכמניות הן, דרשניות הן, צדקניות הן ע"כ. ויש להבין איך זכה אביהן צלפחד להעמיד דורות כאלו עם מעלותיהן. ולא עוד אלא שהם היו היחידים שנתגלגלה זכות על ידי נשים להכתב על ידן פרשה בתורה. ומה גם דהא אמרו צלפחד היינו מקושש. אם כן היה מחלל שבת בפרהסיא, ואיך זכה לבנות חשובות הללו. אמנם מבואר בתוספות (שם ד"ה אפילו) בשם מדרש דלשם שמים נתכוין, שהיו אומרים ישראל כיון שנגזר עליהן שלא ליכנס לארץ ממעשה מרגלים שוב אין מחוייבין במצות, עמד וחילל שבת כדי שיהרג ויראו אחרים ע"כ. ומבואר במהרש"א שם דבאמת לא עבר המקושש שום איסור, דכיון שלא היה צריך למלאכה זו אלא כדי שיראו שיש חיוב מיתה על מצות שבת, הוי ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה, כמו חופר גומא ואין צריך אלא לעפרה שהוא פטור לרבי שמעון. ומיהו הוא ודאי שהיה חייב מיתה בידי אדם, שלא

ידעו העדים שהתרו בו שהוא עשה על דעת זו, ואינן אלא דברים שבלב, ודנין היו אותו למיתה על פי העדות ע"כ.

הרי לנו גודל צדקתו של המקושש, שמסר נפשו למיתה כדי להחדיר קדושת השבת בישראל. ולא חש על כבודו שיהא נחתם לדורי דורות למחלל שבת הראשון במדבר, ויהא סני שומעניה לעולם. ומה גם שהיה לו בביתו חמשה בנות קטנות, כמבואר מהגמרא שנשאו רק אחר ארבעים שנה במדבר, ולא חש שיתגדלו בנותיו כיתומות. וכל זה משום שלבו היה בוער לקדש את שם ה' ותורתו שלא יזניחו ממנה. ומסתמא סיפר לאשתו שהוא אינו מחלל שבת, אלא לשם שמים הוא מתכוין. ועל כן זיכהו ה' לבנות חכמניות וצדקניות, והוסיפו פרשה בתורה, כי לא ראיתי צדיק נעזב, וקיבל שכרו משלם, שעל ידי בנותיו ירדה פרשת נחלות בתורת ה' לישראל.

*

והנה כל אחד מאתנו נמצא כאן כאורח לנופש ולהבראה, ולכל אחד יש סיבה אחרת שבחר במקום זה דייקא. וכדאי לעורר לשום לב על נקודה אחת. מצינו ביהונתן בן שאול, שהיה אוהב נאמן לדוד, וכאשר חששו ששאל רוצה להרוג את דוד, צוה יהונתן לדוד להסתתר, ועשו ביניהם סימן להודיעו המצב. ואמר לו, אם כה אומר לעלם, הנה החצים ממך והלאה, לך כי שלחך ה' (שמואל א כ-כב). ולכאורה הו' ליה למימר, 'ברח, כי שאול מבקש להרגך'.

וראיתי מובא בשם הגאון רבי אליהו מאיר בלאך זצ"ל, ראש ישיבת טעלו בקליוולאנד. שקודם המלחמה השניה הוצרך לברוח לאמריקא יחידי בלי משפחתו, מחמת איזה מלשינות. ואחר זה כולם נהרגו שם על קידוש השם, והוא נשאר היחידי בחיים מכל משפחתו. ובמעמד חנוכת הבית של הישיבה, הזכיר מעשה זו של יהונתן דוד, ואמר שמפסוקים אלו למד מוסר השכל, כי יהונתן לימד את דוד, כי בשעה שנתהוה מאורע שמצטרך לברוח ממי שמבקש את נפשו, אין זה בשביל 'כי שאול מבקש להרגך', אלא 'לך כי שלחך ה', כי הקב"ה יש לו חשבון שרוצה שאתה תהיה שם ולא כאן, ואם ה' שולחך שם הרי זה רק לטובתך. ואמר זאת לענינו, שבריחתו לאמריקא לא היה בשביל המלשינות, אלא מן השמים רצו טובתו שהוא ישאר בחיים מכל משפחתו, ועבור זה בא המלשינות להכריחו לקיים שליחותו במקום אחר ע"כ.

והדברים הללו הם קילורין לעינים למצבים שהאדם נמצא בהם יום יום. לפעמים צריך לעזוב מלאכתו ופרנסתו, שהבעל הבית משלחו משם, או מחמת סביבתו.

לפעמים הוא צריך לשנות דירתו מעיר לעיר מסיבות שונות, וההכרח מאלצו לצאת ממקומו. יש לו להשכיל ולהכיר, כי אין הוא בורח והולך אלא משום סיבה אחת, לך כי שלחך ה', יש לו שליחות לבצע במקום שהוא מגיע, ומה' מצעדי גבר כוננו לטובתו. ולא יכאב לבו ולהתערעם על אלו שהביאו אותו לידי כך, כמו שלימד יהונתן את דוד, שאין לו לשנוא את שאול עבור מה שהוא צריך לעזוב את המקום, כי אין הוא בורח מפני שאול, אלא הולך כי שלחך ה'. נוכח מצינו ביעקב, שאמרה לו אמו, הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך, ועתה בני שמע בקולי, וקום 'ברח' לך אל לבן אחי חרנה (בראשית כו-מג). ויעקב אבינו קיים את דבריה, 'ויצא' יעקב מבאר שבע וילך חרנה (כח-י), אבל לא אמר הכתוב 'ויברח יעקב', כי אצלו אין זה בריחה, אלא הליכה למקום אחר להשלים רצון קונו, אשר מה' מצעדי גבר כוננו. וכאשר נתברר אחר זה, אשר שם הקים את ביתו, י"ב שבטי י-ה, בנשיאת בנות לבן.

וראיתי לספר על הרה"ק בעל אמרי אמת מגור זצ"ל, שהראה פעם לבנו הרה"ק בעל בית ישראל זצ"ל על חסיד אחד, ואמר לו שזהו חסיד אמיתי. וביאר דבריו, כי הוא היה עשיר גדול, ושאלו פעם עצה עבור השקעה במסחר, וייעץ לו לעשותו. ובסופו הפסיד בזה כל ממונו, ואף על פי כן עדיין הוא בא לכאן, הרי זה חסיד אמיתי. ואמר הבית ישראל זצ"ל שזמן רב היה קשה לו, הא אמרו חז"ל (אבות ו-א) כי הלומד תורה לשמה נהנין ממנו עצה ותושיה, ואיך בא לאביו מכשול לייעץ לו עצה שלא היתה מהוגנת. אמנם לאחר זמן הוצרך אותו חסיד לעזוב את פולין מחמת ריבוי החובות, ונסע לדור בארץ ישראל. ושוב פרצה המלחמה, והוא ומשפחתו נשאר מכל המשפחה, אז ראה והכיר שהיה זה עצה הגונה, כי בלאו הכי היה אובר כל רכושו, וגם את נפשו ונפשות ביתו, וכעת ניצל והעמיד דורות מופלאים בתורה.

ולענינינו יש לנו לידע, כי אין אנו נמצאים כאן בשביל שמחמת סיבה הוצרכנו לעזוב בתינו, ולא בחרנו לבוא למקום הזה בשביל החשבונות השונות שהיה לנו. אלא מן השמים מוטל עלינו תפקיד מה שאנו צריכים להשלים במקום הזה, בתורה ותפלה, ובשמירה בנסיגות הזמן והמקום. ובמקום נופש שאין כאן דאגת הבית והעסק, ולבו ומוחו פנוי מהטירדות, מוטל ביותר להרבות בתפלה בכוונה, ולקח זמן קצת להתבוננות מתי אעשה גם אנכי לביתי. וגם להתנהג כראוי ובדרך ארץ בין הגויים, המביטים באלפי עינים על התנהגותו, ולקדש שם שמים בשאילת שלום וכו', ולקיים ואהבת את ה' אלקיך, אהבהו על הבריות (יומא פו.), עדי נוכח לראות בקרוב בישועתן של ישראל בב"א.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' עזריאל פנחס יהודה ווינקלער הי"ו לרגל השמחה השניה במעונ בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' אלי' ברוך שפיטץ הי"ו לרגל השמחה השניה במעונ בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' מנחם מנדל שטיינער הי"ו לרגל השמחה השניה במעונ בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' ישראל מרדכי ווייסבערג הי"ו לרגל השמחה השניה במעונ באירוסיו בנו למול טוב	לע"נ מרת וינגנדל ב"ר שלמה ע"ה נפטר ה' אב תש"ע - תנצ"ב. הונצח ע"י בנו מוה"ר אברהם פנחס בערקאוויטש הי"ו
---	--	--	--	--